

15.12.23.

7-А-Б

Всесвітня історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Походи вікінгів.

Мета уроку: сформувати в учнів уявлення про природно – кліматичні умови, спосіб життя, духовний світ вікінгів в середні віки, причини, напрямки та результати їхніх походів; розвивати вміння порівнювати скандинавські держави та висловлювати власну думку щодо значення їхніх походів, продовжувати розвивати навички роботи в групах, вміння узагальнювати опрацьований матеріал; виховувати повагу до минулого інших народів.

Актуалізація опорних знань

Експрес-опитування

Мотивація навчальної діяльності

Проблемне питання: Чому початок IX- XII ст. в історії Європи вважають добою норманів?

Вивчення нового матеріалу

«Боже, позбави нас від ярості норманів!»
(з молитви багатьох країн Західної Європи у VIII – XI ст.)

Нормани («північні люди») – північногерманські племена, що заселяли Скандинавський та Ютландський півострови, деякі острови Балтики; інші назви норманів – **вікінги, варяги**. Вони є предками сучасних норвежців, шведів, датчан та ісландців.

Суспільний устрій та господарське життя вікінгів

Скандинавія відрізняється суворим кліматом, у її ландшафті переважають скелясті гори й ліси.

Придатної для обробки землі тут мало, навіть в урожайні роки припасів на довгу зиму не вистачало.

Умови життя на півночі Європи були нелегкими.

В житті скандинавів велике значення мало море.

Вікінги жили племенами.

Ярл, або конунг

Виборний військовий вождь, який мав постійну військову дружину.

Один-два рази на рік проходили збори бондів – **тинг**, на якому вирішувалися всі важливі питання.

Бонди

Вільні люди, основна маса населення.

Раби

Рабами ставали злочинці, боржники або полонені.

Більшість вільного населення жили хуторами або невеликими селами.

Головними заняттями вікінгів були мореплавство, скотарство, рибальство, мисливство, торгівля.

Земля не підлягала купівлі-продажу, а переходила від батька до старшого сина.

Житло

- Свої будинки вікінги будували з дерева. В Ісландії, де не було дерев, будували з каменю та дерну.
- У головній будівлі - «довгому домі» (17м на 6 м) була земляна підлога, стіни обшиті дерев'яними дошками.
- У даху були виходи для диму. Біля однієї зі стін було почесне місце для господаря.

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Релігія та міфологія

- Вікінги були язичниками, християнство почало поширюватися наприкінці X – на початку XI ст.

Від бога Хеймдаля пішло три сини: **Трель** – раб, **Карл** – прародитель хліборобів, **Ярл** – прабатько воїнів. Вікінги вважали, що вони є нащадками Ярла та його сина Кона (конунгу).

Локі – бог обману, бешкетування

Тор – бог грому та блискавки

Одін – верховний бог в скандинавській міфології, одноокий бог війни та мудрості

Світогляд вікінгів

Смерть слід здобути на полі бою зі зброєю в руках, лише тоді вікінг потрапить до Вальгалли і зможе взяти участь в останній битві богів.

Існувала родова помста, коли вирізали всіх чоловіків ворожого роду.

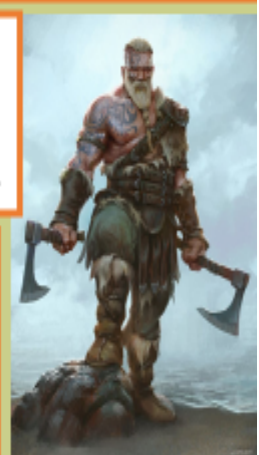
Берсерки – особливі воїни, не носили кольчуг, мечі тримали в обох руках і були в бою наче одержимі.

Удача і багатство вважалися ознаками благовоління богів, тому до війська вдалих ярлів йшли охоче, а багатство або ховали, або дарували дружині.

Полонених, які були не в змозі заплатити викуп, перетворювали на рабів.

Воїни-вікінги завжди гребли самі; дати весло рабу означало визнати його вільною людиною.

Походи вікінгів

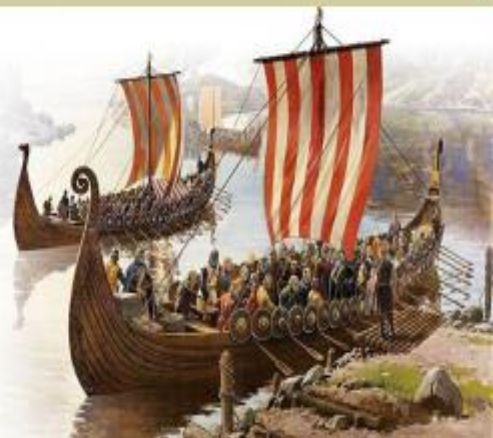
Причини

Прагнення
родової знаті і
верхівки племен
до збагачення і
політичного
впливу.

Нестача у
Скандинавії
земель,
придатних для
сільського
господарства.

Розвиток торгівлі та
мореплавання, прогрес
у суднобудуванні.

Політична слабкість сусідніх країн.

Напрями походів вікінгів

793 р. – перша
згадка про напад
норманів на
північно-східне
узбережжя
Англії.

870 р. –
початок
заселення
норманами
Ісландії.

IX ст. – напади норманів на
узбережжя Північної
Німеччини, Франції та Англії.
Прокладання шляху **“із варяг
у греки”** від Південного
узбережжя Балтійського моря
до Візантії.

980 р. – відкриття норманом
Еріком Рудим Гренландії.

Близько 1000 р. – плавання
Лейва Ейріксона “Щасливого” до
островів Північної Америки.

1030 – 1091 рр. – завоювання
норманами Північної Італії та
Сицилії.

Скандинавські держави

Данія виникла за правління
Гаральда Синьозубого
(940 - 986);
тут було найбільше
населення, швидко зростали
міста. У XII ст. вона
завоювала балтійських і
поморських слов'ян. У XIII ст.
– Північну Естонію.

Швеція була об'єднана
Улавом Скотконунгом
(995 - 1022);
підкорила частину Фінляндії,
Гренландію та Ісландію, яка
зберегла певну самостійність.

На початку XI ст. Гаральд
Прекрасноволосий
завершив об'єднання
Норвегії,
проте на певний час Норвегія
увійшла до Данії.

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Вправа « Вірю не вірю »

1. Перші напади вікінгів на Західну Європу відносяться до 10 ст.
2. Норманів, які розбишакували у Західній Європі називали вікінгами.
3. Скандинави першими серед європейців побували в Китаї.
4. Шлях « із варяг у греки » проходив землями слов'ян.
5. Дракар – це головний бог віків.

6. Вікінги завоювали територію Англії та Франції.
7. Конунги - вожді норманів.
8. Нормани об'єднались в єдину державу.

Домашнє завдання:

- **Повторити § 15.**
- **Запишіть причини та напрями походів вікінгів.**

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу
nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!